

Окрему групу в системі субстантивно-субстантивних аналітичних термінів утворюють терміносполуки прикладкової моделі. Підставою вважати їх словосполученнями, а не дериватами-юкстапозитами є наявність ядерного і прикладкового компонентів, що здатні самостійно відмінюватися: *карта-схема, мікрофільм-оригінал, таблиць-календар, формуляр-зразок, бюлетень-хроніка*.

З-поміж аналітичних термінів терміносистеми документознавства зафіксовано конструкцію, що містить епонім (*Шрифт Брайля*). На синхронному рівні епоніми пов'язані не з індивідуальною назвою людини, а виконують функцію маркера певного поняття, атрибута, хоча семантика авторства до кінця не «згасає».

Вербально-субстантивні найменування утворені за моделлю **дієслово + іменник**. У таких номінаціях тип синтаксичного зв'язку – керування, наприклад: *випустити друком, кодувати / декодувати інформацію*.

Отже, спосіб номінації спеціальних понять засобами аналітичного термінотворення належить до найпродуктивніших у терміносистемі документознавства з огляду на специфіку наукового знання, що постійно розширюється та поповнюється. Аналітичні терміни підпорядковуються внутрішньомовним законам і загальномовним впливам, відображаючи загальні тенденції розвитку сучасної української літературної мови.

Джерела та література

1. Лотте Д. С. Основы построения научно-технической терминологии: Вопросы теории и методики / Д. С. Лотте. – М. : Изд-во АН СССР, 1961. – 158 с.
2. Швецова-Водка Г. М. Документознавство: словник-довідник термінів і понять : навч. посіб. / Г. М. Швецова-Водка. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2012. – 319 с.

**Оксана Тур
м. Полтава**

КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Перехід до постіндустріального суспільства у XXI столітті потребує всебічного розвитку особистості майбутнього фахівця, у тому числі й розвиток його комунікативної компетентності. Мова слугує засобом спілкування, що дозволяє здійснювати комунікативну взаємодію між людьми, впливати одне на одного в природних умовах соціального й культурного життя.

Культура мовлення входить у структуру професійного спілкування майбутніх фахівців, у тому числі з документознавства та інформаційної діяльності, це – характеристика професійної придатності тих спеціалістів, хто у професійній діяльності пов'язаний з людьми, організує та спрямовує їх діяльність, веде ділові переговори, надає різні консультації тощо.

Культура мовлення – це усвідомлена мовленнєва діяльність щодо створення правильного цілеусвідомленого етично-коректного мовлення у заданих умовах спілкування.

Культура ділового мовлення фахівців із документознавства та інформаційної діяльності – це вміння правильно, точно й грамотно викладати власні думки в діловій ситуації з метою забезпечення найбільшого ефекту для досягнення поставлених комунікативних задач.

Головними аспектами культури ділового мовлення майбутніх фахівців документно-інформаційної сфери є нормативність, комунікативність та етичність.

Мовна норма характеризується стійкістю та стабільністю, що уможливорює наслідування національної культури, сприяє взаєморозумінню різних поколінь. Водночас мовна норма динамічна і з плином часу може змінюватися

Комунікативність постає в єдності трьох складників: потреби у спілкуванні, емоційного стану до, під час і після спілкування, комунікативних навичок і вмінь. Комунікативність майбутнього фахівця з документознавства та інформаційної діяльності передбачає наявність таких умінь: а) оперативно і правильно орієнтуватися в умовах спілкування, що постійно змінюються; б) правильно планувати і здійснювати систему комунікації; в) швидко й точно знаходити адекватні комунікативні засоби, що відповідають як творчій індивідуальності ситуації спілкування, так і індивідуальним особливостям; г) постійно відчувати та підтримувати зворотний зв'язок у спілкуванні (рефлексію). У зв'язку з цим компонентами професійної комунікативності є: наявність стійкої потреби в систематичному спілкуванні в найрізноманітніших сферах; органічна взаємодія загальнолюдських та професійних показників комунікативності; емоційне задоволення на всіх етапах спілкування; наявність здібностей до здійснення комунікації; наявність комунікативних навичок і вмінь.

Етичний аспект культури мовлення передбачає, по-перше, знання правил мовленнєвого етикету (сукупності правил мовленнєвої поведінки в різних ситуаціях спілкування, реалізованих у системі стійких формул) та вміння ним користуватися і, по-друге, володіння етичними нормами спілкування. Головний етичний принцип мовного спілкування – дотримання паритетності – знаходить своє вираження, починаючи з привітання і завершуючи прощанням протягом усієї розмови.

Отже, культура мовлення – найважливіша умова комунікативної взаємодії, оволодіння основами мовленнєвої культури для майбутнього фахівця з документознавства та інформаційної діяльності – не тільки необхідність, але й обов'язок.

Джерела та література

1. Пентилюк М. І. Ділове спілкування та культура мовлення : навч. посіб. / М. І. Пентилюк, І. І. Маруніч, І. В. Гайдаєнко. – К. : Центр навчальної літератури, 2010. – 224 с.